

derfor ogsaa i sit Ydre ret blandede Karakter. Det har samlet det yderste af forskellige Samfundslag om sig, netop fordi det har samlet dem om de almindelige Principper. Forholdene i vort Parti bære Vidnesbyrd om, at det er samlet uden Hensyn til enkelte Klasser i vort Folk. Det er dannet paa et bredt demokratisk Grundlag, og derfor indeholder det Repræsentanter for saa mange forskellige Lag i vort Samfund. Og saadan bør det ogsaa være. Vi have en Husmand, 2—3 Jurister, et Par Skolelærere, 4—5 Gaardmænd osv., det er taget med alt sammen, netop fordi vi bygge paa et bredt og almindeligt Grundlag. Derfor have vi en vis Berettigelse til at sige til alle andre Partier: Lad os dog være fri for at faa dette Spørgsmaal om Klasseinddeling, om Hensyn til Gevinst eller Tab for den ene eller anden Retning frem, i alt Fald saa nær Lyset, at det overhovedet kan skimtes. Lad os sørge for, at Menneskene — jeg holder paa det Udtryk, og jeg har flere Gange brugt det under denne Forhandling, hvor man ellers har sagt Vælgere — blive naturligt og lige- ligt repræsenterede efter deres Anskuelser. Lad saa de omtalte Hensyn komme frem i det daglige Arbejde, der kunne de selvfølgelig ikke lukkes ude, al Politik indeholder jo visse Interesser, der ikke ere til at begrænse og heller ikke bør holdes ude. Det skal jo netop staa som vor ideelle Opgave at afveje, afmaale, afpasse Interessernes berettigede Indflydelse paa Ordningen af alle de store Samfundsspørgsmaal. Men det bør vi gøre ud fra den Hovedbetragtning, at vi først skaffe Grundlaget for en saa alsidig og ligelig Repræsentation som overhovedet muligt.

Jeg har derfor heller ikke anstillet Beregninger over, om den og den Valgmetode medfører, at de og de Partier vokse eller tage af. Jeg har derimod søgt saa godt som muligt at fremhæve Hensynet til, om Individerne blive repræsenterede saa retfærdigt og ligeligt som muligt. Man kan uden at tage sin Tilflugt til Tabeller og Opgørelser sige sig sely, at Udviklingen her i Landet gaar i Retning af, at Byerne vokse, og Befolkningen paa Landet altsaa forholdsvis indskrænkes. Man kan se paa den Ting med Glæde og Bekymring, og der er dem, der gøre snart det ene, snart det andet. Om det er den heldigste Udvikling eller om en anden vilde være at foretrække, er det ikke godt at sige noget i Almindelighed om, det hele afhænger af mange forskellige Ting, men vi have den Pligt at tage Hensyn til de faktiske For-

hold. Naar vi derfor gaa til en Udvidelse eller en Omfordeling af Repræsentationen, er det umuligt andet end, at Bybefolkningen maa faa en fyldigere og stærkere Repræsentation, fordi den er bleven fyldigere og stærkere, medens Landbefolkningen er nødt til at finde sig i at faa en forholdsvis svagere Repræsentation, fordi den er svagere i sit Omfang i Forhold til Bybefolkningen. Overfor dette Forhold maa enhver bøje sig.

Privat har man jo hørt ret stærke Udtryk om, at naar der skulde gøres Skaar i bestaaende Rettigheder eller bestaaende Forhold, skulde Pokker have med den Sag at gøre. Jeg vil, som sagt, haabe, at dette ikke skulde kunne komme til i nogen nævneværdig Grad at spille ind ved den endelige Afgørelse af hele denne Sag. Men jeg kan ikke lukke Øjnene for — jeg vil dog nævne dette, førend vi slutte Forhandlingen om denne Sag —, at der er et Moment i denne Forhandling, som har en Bismag af Tendens i Retning af at begrænse den retfærdige Forskydning, som nu en Gang foregaar. At der bliver en Vækst for Byrepræsentationen og en forholdsvis Tilbagegang for Landet, er der ikke Tvivl om, det er der ingen, der offentlig vil modarbejde. Men jeg kan ikke nægte, at det Moment, som man her har bragt ind i Forhandlingen, nemlig Befolkningstætheden, har en Bismag af at være et Forsøg paa at dæmpe i alt Fald en Del af den Bevægelse, som nu foregaar, fra den Side, hvor man ikke ser venligt paa den og synes, at man bliver forurettet i sin vel- erhvervede Ret.

Dette Spørgsmaal om Befolkningstætheden har i sin Realitet ikke nogeting paa sig. Jeg har ved denne Sags 1ste Behandling nævnt, at jeg troede, at Befolkningstætheden mindre og mindre spillede en Rolle, og det er ogsaa Tilfældet. Det er sikkert, at i Realiteten ligger der grumme lidt Berettigelse i at føre denne Faktor ind. Det ene Hensyn, man har nævnt, nemlig Vejtlængden, kan det ikke gaa an at blive ved at tale om, thi det er det rene Nonsens at stille dette op. Det er allerede fremhævet, at fordi der f. Eks. bliver 3 Kredse mere i Jylland, er der dog ikke noget Menneske, som vil sige, at det er en virkelig Lettelse for de Vælgere, som have en lang Vej til deres Valgsted. Der kan komme andre Forhold til, som kunne hæve den enkelte lokale Lettelse, saa at det vil være en ren Latterlighed at paastaa, at det, at man nu giver Jylland 3 Kredse mere, end det egentlig skulde have,